

PARTIZANSKA KNJIGA

Edicija
Saveznici
Knjiga 4

PARTIZANSKA KNJIGA

Naslov originala:
Ana Schnabl
Razvezani

Copyright © Beletrina Academic Press, 2017
www.beletrina.si

© Partizanska knjiga, za ovo izdanje, 2018.

© of the translation: S. Fischer Foundation by order
of TRADUKI

Objavljivanje ovog dela podržala je književna mreža TRADUKI koju čine Savezno ministarstvo za Evropu, integraciju i spoljne poslove Republike Austrije, Ministarstvo spoljnih poslova Savezne Republike Nemačke, švajcarska fondacija za kulturu „Pro Helvecija”, organizacija „KulturKontakt Austrija” (po nalogu Kancelarije saveznog kancelara Republike Austrije), Geteov institut, Javna agencija za knjigu JAK Republike Slovenije, Ministarstvo za kulturu Republike Hrvatske, resor za kulturu Vlade Kneževine Lihtenštajn, Fondacija za kulturu Lihtenštajn, Ministarstvo za kulturu Republike Albanije, Ministarstvo za kulturu i informisanje Republike Srbije, Ministarstvo za kulturu Republike Rumunije, Ministarstvo kulture Crne Gore, Ministarstvo kulture republike Makedonije, Sajam knjiga u Lajpcigu i Fondacija S. Fišer.

traduki

Urednici
Srđan Srdić
Vladimir Arsenić

Ana Šnabl

Odvezani

Sa slovenačkog prevela
Jelena Dedeić

Kikinda, 2018.

Za Nike

Jer je Svet sa tobom

Trittico

Ovo je trebalo da organizuju drugačije. Mogli su na primer da nam pošalju manji paket sa zalihom za sledećih šest meseci i čajem za smirenje ili da nam to predaju lično, preko stola, kao što se radi među ljudima koji znaju da čuvaju tajnu. Ovako moram da stojim u redu, šesnaesta, sa rukama u džepovima; pažljivo preklopljen papir je sve što sam dobila da ponese usput. Poslali su me u svet i niko očigledno nije ni pomislio na to da mi je odlazak u svet delimično do pretežno neprijatan. Kada mi je tako kao sada pretežno do veoma neprijatno, počinjem kiselo da zaudaram, zbog čega mi posle bude još više neprijatno i samo želim da idem kući da bih zamenila majicu i gaćice i stvar obavim kasnije ili je uopšte ne obavim jer bi na putu do apoteke mogli da me vide isti ljudi i da se pitaju da li je sa mnom sve u redu. Ako bi se ljudi pitali tako nešto, bilo bi mi naročito neprijatno, zato u ovom trenutku izgleda kao najlogičniji izbor da ostanem u redu. Petnaesta. Izvinila bih se svima kojima moj kiselkasti miris smeta, to nisam ja, to je moj kortizol, volela bih da svima u blizini objasnim da sa mnom stvari ne stoje toliko loše kao što izgleda. Možda mi ne bi verovali, jer

stvarno loše izgledam, to mi poručuje odraz u staklu kliznih vrata. Ta ista vrata mi poručuju i da je ispred mene zaista privlačna devojka sa uspravnim grudima i da se obe ogledamo, pri čemu se ona zadovoljno osmehuje poput mačke, a ja tamo gde bi trebalo da bude lice imam nešto drugo, ružno. Četrnaesta. Primećujem i to da imam strašno neurednu kosu masnog sjaja, koja mi se u pramenovima lepi za majicu, jedan od pramenova harmonično dodiruje iskvašenu zglobnu čašicu potpazušja. Univerzalno pravilo – jedno zlo nikada ne ide samo. Trinaesta. Svim srcem bih volela da ispod pazuha izvučem taj uznemirujući masni pramen, ali se bojim da bih za to morala da podignem ruku, otkrijem kolut znoja, a ujedno bi i mačkasto privlačna devojka ispred mene, koja ne može da odvoji pogled od stakla, primetila koliko truda ulažem u to da izgledam pristojno. Dvanaesta. Verovatno bi joj se savršena usta razvukla u luk pomilovanja kada bi primetila koliko su uzaludni moji pokušaji – jednom ružan, uvek ružan – a još dublje u sebi bi se obradovala što uvek i svuda izgleda kao boginja, i dalje bi samozadovoljno iznova gledala u staklo vrata. Najteže u svemu tome je što nama koji smo ružni i mali ne pripadaju strast i privlačnost, to sam naučila dosta rano, mnogo puta sam popila onaj pogled pun otpora ili čak gnušanja „ti-si-ružna-i-mala-i-nemaš-prava-na-strast”. Pošto mi je strašno nelagodno od tog i njemu srodnog pogleda „ti-si-ružna-i-mala-i-nemaš-razloga-da-se-sređuješ”, okanila

sam se iskazivanja strastvenosti i svakog privlačenja pažnje. To uglavnom znači da ne posmatram privlačne ljude, ne plešem, ne smejem se preglasno, ne komentarišem događaje ako nisam prema njima potpuno ravnodušna, isto tako, prestala sam da se sređujem i zato moram da trpim masne pramenove koji mi se zarivaju u potpazušje, što zapravo još nije ništa. Mnogo je delikatnije kada sam na bazenu na časovima plivanja. Ti časovi su za mnoge opuštajući, a za mene predstavljaju kraću golgotu, iako mi lekar kaže da voda leči i da se jednostavno moram rekreirati ako želim da napredujem u pogledu stanja glave i svesti o ličnom postojanju. Jedanaesta. Tamo na časovima plivanja sam naime u kupaćem kostimu, zbog čega mi je toliko neprijatno da do bazena hodam kao neko sa upaljenim išijasnim nervom što je, donekle ironično, dobra maska za moje stvarno raspoloženje. Dakle, pošto sam u kupaćem kostimu, posmatračima razotkrivam svoje kratke, jake i izuzetno dlakave noge za koje sam se poslednji put pobrinula u kasnom pubertetu, kada sam se još borila za pravo na doterivanje. Za posmatrača je verovatno još strašniji onaj predeo koji žene besprekornog statusa nazivaju „bikini”. Mnogo teškoća mi stvara naročito kada plivam leđno, jer se dlake za mnom vuku kao morska trava; to sam u stvari čula da govori jedna od plivačica u garderobi, mislila je da nisam blizu, jer obično svi ljudi misle da nisam blizu. Deseta. Tako recimo i muškarac koji stoji

iza mene ne zna da sam blizu njega i do sada se verovatno ni jednom nije zapitao zašto sam u stvari tu, a ako se i zapitao, verovatno misli da sam tu zato što smrdim. Ne može da zna – jer nema ni razloga da se interesuje za mene – da sam tu zato što je moj lekar uveren da je vreme za veći korak napred. Deveta. Kaže da smo do sada zajedničkim snagama već napravili nekoliko koraka koji su po njegovom mišljenju prekratki da bi zaista značili promenu položaja. Bilo kako bilo, u poslednjih godinu dana i devet meseci, otkada ga posećujem, odrekla sam se nekoliko štetnih navika: prestala sam s redovnim pušenjem marihuane, prestala sam s redovnim konzumiranjem suvih salama, smanjila sam i zloupotrebu obesnih cinizama i šala na svoj račun. Moj lekar je uveren da je naročito ovo poslednje veoma opasno jer produbljuje bolest umesto da je razrešava. A ja imam toliko iskustva da znam da su samo obesni cinizmi i šale na sopstveni račun ono što svetli u tami ovog tihog stanja koje polako plete mrežu. Osim toga, svaki put kada prospem šalu na svoj račun, na primer u prisustvu svojih kolega s plivanja, pokupim sažaljenja takvih dimenzija o kakvima sam sanjala kao dete. Osmi. Moj lekar ne razume koliko je izuzetan moj humor i kako njime uveseljavam ljude, kako se dobro ljudi osećaju kada kao traktor zaorem u vlastitu nesreću. Ne razume koliko mi to znači i da mi se zbog toga ponekad čini da sam punopravni, efikasni građanin s potpuno jasnom privatnošću. Kada sam previše umorna

za ludiranje, moje stanje se pogoršava. Tada zaista ne mogu ništa da izvedem, mogu da se aktiviram samo još za bolest i obično se stvar završi tako što automatski molim za hospitalizaciju, jer neću da budem na teretu svojoj maćehi. Sedma. Jedini logičan izbor, ako ne želim nikome da smetam i ako hoću da ispunim svakodnevne obaveze je, dakle, humor. Tako sam na putu dovede pevušila „Ružno pače u svet ide, ne gazite ga i vi pride”, što mi se činilo smešno i pomoglo mi je da olakšam neprijatne osećaje. Iz kuće izlazim tačno tri puta nedeljno i obično brojim sekunde koje provodim izložena pod, za većinu, blagim nebom. Šesta. Danas je šetnja dovede bila krajnje neprijatna i morala sam da posegnem za radikalnijim sredstvima, bilo je potpuno svejedno da li ću prebrojati paran ili neparan broj sekundi provedenih pod, za većinu, blagim nebom. Iako je poseban dan, jer pravim veliki korak napred, osećam se čudno izigrano. Peta. Moj lekar mi garantuje da je to potpuno uobičajeno jer stiže sve bolesne osobe. Onima koje se žale na velike bolove potrebna je dodatna pomoć. Verovatno sam se u to uplela kada sam upotrebila dve reči koje pacijenti kod lekara ne smeju da koriste jer izrazom nemoći prljaju njihov, inače, previše vedar i blago sažaljiv izraz lica pun nade. Izgovorila sam, naime, reči „ubiti se”. Četvrta. Lekar je u šoku verovatno prečuo tiši nastavak „zbog bolova”, što bi stvar malo ublažilo, i poslao me je ovamo s papirom u ruci da javnim priznanjem platim

za upotrebu pogrešnih reči. Pošto sam blizu agresivno žute linije privatnosti, bolovi u mom želucu su sve strašniji, stvarno je neverovatno šta sve može da se raširi po telu kada ovako čekaš iza privlačne devojke, ispred naočitog muškarca. Papir koji sve vreme držim u desnoj ruci u džepu je iskvašen, možda apotekarka neće uspeti da pročita šta piše i poslaće me kući i misliće, kao i svi ostali, da sam došla po lekove koji će mi pomoći kod teškoća sa znojenjem. Takva realnost bi me poštedela neprilike da moram da gurnem papir pred savršeno našminkane oči apotekarke koje će pročitati ime leka i pogledati me jasnim „ti-si-ružna-imala-ništa-čudno-što-patiš” pogledom. Muka u želucu se podizala i izbila do mozga, pritisla očni nerv tako grubo da se slika za trenutak zanela i spojila u jedno čim je prelepa, doterana i nesumnjivo srećna apotekarka prozvala strpljivo „dalje”. Sada sam treća u redu i u tome nema ničeg lepog. Osećam kako oko mene pulsiraju radosni, ispunjeni i zdravi životi ljudi, zbog svojih su ovde u apoteci, njima samima ne treba pomoć, ni zbog želuca, ni zbog glave, ni zbog krvnih sudova, ni zbog gljivica. Mene je pre nekoliko godina bolest uzela pod svoje i bilo mi je potrebno mnogo pomoći, zbog čega sam imala i visoke životne troškove, naročito sa marihuanom, nezdravom hranom, prevozom u prestonicu i plaćanjem lekarskih saveta. Obuzima me ono što moj lekar naziva „respiratornim teškoćama”, dišem plitko i brzo, zaista se trudim da me drugi ne čuju – verovatno

se čuje manje nego onda kada sam redovno i mnogo pušila marihuanu i palila sebi grlo – jer ne želim pažnju radosnih ljudi, neuljudno bi bilo smetati im zastrašujućim zvucima. Naučila sam da između udaha i izdaha brojim do tri, organizam možeš da pripremiš na to da te sluša i da te ne dovodi u delikatne položaje, kao što bi bila na primer nesvest ili bar plač na javnom mestu. Situacija se usijava, privlačna mlada devojka je, naime, zakoračila sve do pulta i počela poverljivo da se savetuje s apotekarkom, stari trik sa brojanjem mi ne uspeva. Njen elegantan hod me je poremetio, tako je elegantna, izgleda tako srećna i tako u skladu sa sobom, a ja se borim za osnove, za to da udahnem taj prokleti vazduh tako da stigne u stomak i opusti me da ne moram iznova potpuno da se ponizim. Dosta mi je tog čestog blamiranja pred ljudima kojima ide bolje nego meni, što bi u stvari bila većina ljudi koje srećem, osim možda moje ogluvele maćehe, zavijene isključivo u zvuke svoje glave. Tako jako želim da suze ne počnu da mi se skupljaju u suznim kesicama. Pošto počinju da teku čim trepnem, ne smem da trepćem jer to prouzrokuje suve oči i produbljuje osećaj da sam zatvorena u svojoj propaloj glavi i ne mogu da gledam napolje. Iako sam glavu nagnula blago unazad, dve sitne suze mi ipak kliznu preko lica i zakotrljaju se po mojoj bradi, spajaju se na sredini i udružene padaju na ivicu majice. Tako. Sad sam raskrinkana, sad stvarno ne mogu da budem dobro, plaćem tamo usred

snežno bele, zastrašujuće čiste i besprekorne apoteke, druga po redu, sa rukama u džepovima pantalona, s papirom poraza u desnom dlanu. Papir će najmanje jednoj osobi u apoteci saopštiti istinu mog života i ta osoba neće imati vremena za sažaljenje jer nisam stara i ne umirem, nemam težih telesnih povreda ili rak. Zvanična dijagnoza je da se ja samo ne trudim dovoljno da oživim život. Sada prva stupam ispred blistave apotekarke, zurim u pod, skrivam uplakano lice, papir stavljam na pult, više ispred sebe nego ispred nje i poslednji put pogledom ošinem jezivi natpis. TRITTICO 5X. Apotekarka me uvežbano pozdravlja, kada pročita zapisano, okreće se i upućuje pozadi do skrajnutih polica gde drže lekove za skrajnute ljude. Vraća se posle nepunog minuta i predaje mi pakete okrenute prednjom stranom nadole i uradi nešto čudno, nešto toliko čudno da mi za trenutak zastane srce, a zatim mi zastanu suze. Dok pružam ruke ka paketima, sasvim blago dodiruje moj dlan, diskretno, kao da je slučajno, trgnem se i podignem glavu i prvi put vidim da u njenim očima nema otklona, niti tragova onog „ti-si-ružna-i-mala-zato-se-kupi”, već blagost. Neočekivana uteha, baš tamo usred besprekorne apoteke, usred grada anonimusa, usred, za većinu, izbljuvanog subotnjeg jutra. U tome bih se zadržala celu večnost, kad ne bi trebalo uslužiti naočitog muškarca. Pokupim svoje krstove i teškoće, atipične antidepresive pažljivo stavim u ranac i razmišljam kako bih svom lekaru opisala ovu atipičnu apotekarsku

epizodu, a da ne ispadnem nerazumna i da mi ne bi iznova i iznova ponavljao koliko zaista projektujem.